

V edycja
łódzkiego projektu
edukacyjnego
„Dziedzictwo
Patriotyczne
Armii Krajowej”

2016 -2017

Łódzki projekt edukacyjny „Dziedzictwo Patriotyczne Armii Krajowej” jest wspólnym przedsięwzięciem edukacyjnym struktur Okręgu Łódź Świątowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej i kilkunastu łódzkich szkół ponadgimnazjalnych.

Główne cele projektu:

- ✓ Kształtowanie w sposób nowoczesny postaw patriotycznych,
- ✓ Budowanie więzi z krajem ojczystym i społecznością lokalną,
- ✓ Poznanie historii Armii Krajowej w miejscowościach w których dokonywały się walki partyzanckie w czasie II wojny światowej,
- ✓ Rozbudzanie i rozwijanie indywidualnych zainteresowań ucznia.

W obecnym roku szkolnym realizowane będą następujące działania:

- Konkurs wiedzy o Armii Krajowej od stycznia do maja 2018 r.,
- Wyjazd młodzieży z łódzkich szkół w miejsca walk bitwy nad Bzurą z września 1939 r.,
- Co miesiąc poczynając od października 2017 do czerwca 2018 r. w Łódzkim Domu Kultury zorganizowane zostaną spotkania z żołnierzami AK, przeznaczone dla młodzieży z wszystkich łódzkich szkół. Tematyka spotkań została określona problemowo by skłonić do pytań, dyskusji, refleksji,
- W czerwcu 2018 r. zaplanowano seminarium projektu Dziedzictwo Patriotyczne AK zorganizowane we współpracy z Instytutem Historii Uniwersytetu Łódzkiego i Archiwum Państwowym w Łodzi.

Łódzkie szkoły liderzy projektu:

- II Liceum Ogólnokształcące,
- VIII Liceum Ogólnokształcące,
- XII Liceum Ogólnokształcące,
- XVIII Liceum Ogólnokształcące,
- XXV Liceum Ogólnokształcące,
- XXXII Liceum Ogólnokształcące,
- XXXIII Liceum Ogólnokształcące,
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 9
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 10,
- Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Łodzi
- Zespół Szkół Samochodowych i Mechatronicznych w Łodzi

W V edycji projektu w 2016 i 2017 r. podjęto następujące działania:

- **Pięć spotkań Żołnierzy AK, Sybiraków, więźniów okresu stalinowskiego z młodzieżą w Muzeum Kinematografii** w ramach części projektu nazwanej - Skarby Pamięci Narodowej
 - 19 X – Żołnierz AK Stanisław Pasikowski – ZSP 10
 - 28 X – Sybiracy ZSP 9
 - 4 XI – Sybiracy Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego
 - 17 XI – Osoby represjonowane w PRL Zbysław Raczkiewicz XXV LO
 - 9 XII – Więźniowie okresu stalinowskiego XII LO

- **Dziesięć spotkań z Żołnierzami AK ze Środowiskiem Polska Północno-Wschodnia SZŻ AK:** 10 stycznia, 14 lutego, 14 marca, 11 kwietnia, 9 maja, 14 czerwca, 12 września, 10 października, 14 listopada, 12 grudnia 2017 r.
- **Trzy lekcje wzorcowe z Żołnierzami AK i młodzieżą łódzkich szkół**
w ZSP nr 10 ppłk Stanisław Pasikowski III 2016
w XVIII LO mjr Mirosław Kopa III 2016
w Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego mjr Zbysław Raczkiewicz IV 2016
- **Cztery wycieczki patriotyczne**
Anielin 2016
Diabla Góra 2016
Wykus 2017
Mokra 2017
- **X i XI Festiwal Polskiej Pieśni Patriotycznej** w XI 2016 r. i XI 2017 r.
- **Uroczyste obchody Narodowego Święta Niepodległości** w 2016 i 2017 r.
w ZSP nr 9

Obecnie trwa VI edycja projektu. Spotkanie organizacyjne szkół liderów z Żołnierzami AK odbyło się w ŁDK 10 października 2017 r.

Działania edukacyjne podjęte w ramach projektu „Dziedzictwo Patriotyczne Armii Krajowej”, należy uznać za wyjątkowe i wartościowe, ponieważ:

1. Wiedzę o dawnych czasach uczniowie czerpią od osób bezpośrednio zaangażowanych w wydarzenia historyczne, młodzież zdobywa nowe informacje i utrwała posiadane wiadomości, poddaje ocenie zdobyty materiał pod względem historycznym.
2. Wiedzę i umiejętności uczniowie uzyskują w miejscowościach, w których dokonywały się wydarzenia historyczne, młodzież poznaje uwarunkowania środowiskowe i geograficzne wydarzeń historycznych.
3. Niezwykle istotny jest bezpośredni kontakt Żołnierzy Armii Krajowej z młodzieżą, proces kształcenia wzbogacają emocje, powstają więzi międzyludzkie.
4. Konferencje historyczne i projekty uczniowskie, poszerzają wiedzę uczniów, wyniki pracy uczniów podlegają ocenie komisji konkursowej, aktywność i praca uczniów w zespołach wpływa pozytywnie na ich wszechstronny rozwój.

Strona internetowa projektu - www.ak.zsp9.pl

Pięć spotkań w Muzeum Kinematografii - Skarby Pamięci Narodowej - 11 szkół około 460 uczestników

- ❖ **19 X** – Żołnierze AK Stanisław Pasikowski ZSP 10
- ❖ **28 X** – Sybiracy - ZSP 9
- ❖ **4 XI** – Sybiracy - Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego
- ❖ **17 XI** – Osoby represjonowane w PRL Zbysław Raczkiewicz XXV LO
- ❖ **9 XII** – Więźniowie okresu stalinowskiego XII LO

W spotkaniach udział wzięli nauczyciele i uczniowie – ZSP nr 9, ZSP nr 10, ZSP nr 19, ZSP nr 22, II LO, VIII LO, XII LO, XVIII LO, XXV LO, XXXII LO i XXXIII LO.

W październiku, listopadzie i grudniu 2016 r zaplanowano i zrealizowano pięć spotkań młodzieży łódzkich szkół ponadgimnazjalnych z osobami, które pamiętają dzieje II wojny światowej i trudnej niepodległości w początkach Polski Ludowej i które są skarbami naszej pamięci narodowej. W spotkaniach brali udział żołnierze polskiego państwa podziemnego podczas II wojny światowej, osoby represjonowane w czasie wojny - Sybiracy, osoby wywiezione do III Rzeszy, Żołnierze Wyklęci oraz więźniowie okresu stalinowskiego.

Podczas spotkań sięgaliśmy do źródeł pamięci narodowej, do relacji osób które są świadkami historii by wzbogacić wiedzę o dziejach Polski i by przekazać młodzieży wartości które dla wcześniejszych pokoleń Polaków były najistotniejsze - miłość do Ojczyzny, prawda historyczna, szacunek dla dokonań naszych ojców. To dzięki zaangażowaniu kombatantów, osób represjonowanych, możliwa jest realizacja zadania – wychowania młodzieży w oparciu o najlepsze wzorce osobowe i kształcania wiedzy i umiejętności młodego pokolenia o trudnych losach naszej Ojczyzny w XX wieku. Kombatanci, osoby represjonowane - mimo zaawansowanego wieku, podejmują wiele starań i nie ustają w trudzie zmierzającym do właściwego wychowania młodzieży. To tak jak by własnym przykładem chcieli udowodnić słowa poety Zbigniewa Herberta:
„Ocalałeś nie po to, aby żyć, masz mało czasu,
Trzeba dać świadectwo prawdzie”

Podczas spotkań młodzież bardzo często podejmowała otwarty dialog ze świadkami historii. Pytania dotyczyły wielkiej sceny politycznej, ale też codziennych bolączek partyzanta z lasu, relacji z dowódcami, kontaktów z lokalną ludnością, odniesienia do dziewcząt, wiary i śmierci. Tego w podręczniku a nawet w literaturze historycznej nie można znaleźć, dzięki relacjom świadków historii, uczeń ma możliwość poznania osobistych emocjonalnie istotnych wspomnień.

W czasie jednego ze spotkań poznaliśmy relacje harcerzy Szarych Szeregów. W czasie II wojny światowej przyrzeczenie harcerskie uzupełniono dodatkową rotą konspiracyjną, która kończyła się słowami „Ślubuję na Twoje ręce pełnić służbę w Szarych Szeregach, tajemnic organizacyjnych dochować, do rozkazów służbowych się stosować, nie cofnąć się przed ofiarą życia”. Dziś Ojczyzna nie wymaga od nas ofiary krwi, ale przypominając program Szarych Szeregów sprecyzowany w koncepcji nazywanej Dziś, jutro, pojutrze - w której „Pojutrze” oznaczało pracę w wolnej Polsce należy stwierdzić, że czerpiąc z dziedzictwa Szarych Szeregów jesteśmy winni Ojczyźnie wytężoną i rzetelną pracę. Spotkania odbywały się, bo mamy pojutrze, czyli wolną Polskę, III Rzeczpospolitą - którą się szczycimy.

Poniżej pytania ze scenariusza spotkania z członkami Związku Sybiraków a na następnych stronach dokumentacja fotograficzna spotkań.

Łódzki projekt edukacyjny

Dziedzictwo Patriotyczne – „Skarby pamięci narodowej”

I. Wizytówka Sybiraka

- 1. Kilka zdań wprowadzenia – losy przed II wojną światową, wrzesień 1939, jak doszło do tego, że został Pan (Pani) deportowany?**
- 2. Dokąd Pan trafił, w jakich warunkach był Pan przewożony?**
- 3. Pierwszy dzień na miejscu wywózki**

II. Życie codzienne

- 1. Dostęp do żywności,**
- 2. „Nadzór” przez służby radzieckie (NKWD),**
- 3. Warunki pobytu**
- 4. Zachowanie higieny**
- 5. Kontakty z lokalną ludnością**
- 6. Czy były jakieś rozrywki, chwile przypominające o wolnym świecie przed zesaniem**
- 7. Inne informacje o życiu podczas zsyłki**

III. Przeżycia utrwalone w pamięci - Naj

- 1. Wydarzenie najlepiej zapamiętane, dlaczego?**
- 2. Największy sukces, dlaczego?**
- 3. Najczarniejszy dzień, zwątpienie, załamanie - powody**
- 4. Jeśli mógłbym zmienić przeszłość...**
- 5. Ocena własnych losów.**
- 6. Jakich rad wynikających z doświadczeń czasów II wojny mógłby Pan udzielić dzisiejszej młodzieży.**

Spotkanie z podpułkownikiem Stanisławem Pasikowskim 18 października 2017 r.

Spotkanie z Sybirakiem Bogdanem Rymarczykiem – PREZESEM KOŁA KRESÓW W SCHODNICH ZWIĄZKU SYBIRAKÓW ŁÓDŹ GÓRNA i WIDZEW.

Spotkanie z Sybirakami - Prezes Związku Sybiraków w Łodzi Stanisław Jurkin, Krystyna Mazurkiewicz, Hanna Przybył - 4 listopada 2017 r.

Spotkanie z Żołnierzem AK mjr Zbyszkiem Raczkiewiczem – 17 listopada 2017 r.

Spotkanie 9 grudnia Udział wzięli: zastępca prezesa Związku Więźniów Politycznych Okresu Stalinowskiego p. Kazimierz Skibiński, p. Andrzej Szletyński, p. Henryk Obiedziński, p. Wiesław Marciniak

Trzy lekcje wzorcowe z Żołnierzami AK i młodzieżą łódzkich szkół

w ZSP nr 10 ppłk Stanisław Pasikowski III 2016

w XVIII LO mjr Mirosław Kopa III 2016

w Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego mjr Zbysław Raczkiewicz IV 2016

1. Wystąpienie koordynatora projektu w ZSP nr 10 w Łodzi
2. Pytania zadawane podczas spotkań
3. Zdjęcia z lekcji.

Wystąpienie koordynatora projektu w ZSP nr 10

Dzisiejsze spotkanie odbywa się w ramach łódzkiego projektu edukacyjnego Dziedzictwo Patriotyczne Armii Krajowej. Jest on wspólnym przedsięwzięciem Okręgu Łódź SZŻ AK i łódzkich szkół ponadgimnazjalnych, które podjęły się jego realizacji powodowane umiłowaniem Ojczyzny, troską o dobro wspólne, którym jest Polska, koniecznością ciągłego przekazywania młodzieży patriotycznych wartości, o które walczyło pokolenie Żołnierzy Armii Krajowej. To już V edycja projektu a od początku zaangażowana w jego realizację jest szkoła w której dzisiaj wszyscy gościmy ZSP nr 10 im. Jana Szczepanika w Łodzi.

Chciałbym bardzo serdecznie podziękować Pani Monice Michalik Dyrektorowi ZSP nr 10 za gościnę i wspieranie projektu od początku jego realizacji.

Kluczowe znaczenie dla podjętych działań edukacyjnych i wychowawczych podjętych w ramach projektu mają oczywiście Żołnierze Armii Krajowej. To dzięki ich zaangażowaniu możliwa jest realizacja zadania – wychowania młodzieży w oparciu o najlepsze wzorce osobowe i kształcania wiedzy i umiejętności młodego pokolenia o trudnych losach naszej Ojczyzny w XX wieku. Witam na dzisiejszym spotkaniu Pana Stanisława Pasikowskiego, podpułkownika Armii Krajowej. To dzieje jego życia będą osnową naszych dzisiejszych rozważań o dziejach Polski i na ich tle - wartościach dla Polaków najistotniejszych którymi były i są: niepodległa Ojczyzna, prawda historyczna, poszanowanie tradycji, więzi pomiędzy żołnierzami AK a młodzieżą

Mimo zaawansowanego wieku, podejmujecie Państwo wiele starań i nie ustajecie w trudzie zmierzającym do właściwego wychowania młodzieży.

Dzisiejsze spotkanie zostanie zarejestrowane w materiale video dzięki pomocy pracowników ŁCKP i DN Pani Dorocie Ceran oraz Panu Tomaszowi Krupie a także dzięki pracy pani Agnieszki Pękali i młodzieży z ZSP nr 19 w Łodzi im. Karola Wojtyły.

Witam pozostałych uczestników naszego spotkania: młodzież XVIII LO im. Jędrzeja Śniadeckiego wraz z nauczycielem historii Panem Waldemarem Lewkowiczem, młodzież ZSP nr 10 gospodarza dzisiejszego spotkania z nauczycielem Panią Jadwigą Szamburską.

Konwencja naszego dzisiejszego spotkania

Rozpoczniemy od trzech merytorycznych części realizowanych w formie odpowiedzi na pytania prowadzącego:

1. Wizytówka Żołnierza AK.
2. Życie codzienne w oddziale partyzanckim.
3. Przeżycia utrwalone w pamięci, refleksje, ocena własnych dokonań rady dla młodzieży wynikające z doświadczeń życiowych czasów wojny i okupacji.

Po części złożonej z zadawanych przeze mnie pytań i odpowiedzi Żołnierza AK Pana Stanisława Pasikowskiego, będzie możliwość zadawania pytań przez zgromadzoną młodzież. Pytania w części pierwsze wynikają z doświadczeń wielu spotkań Żołnierzy AK z młodzieżą, to że będą zadawane przez prowadzącego ma ujednolicić treści natomiast nie jest wykluczone, że uczniowie będą chcieli zadać pytania o kwestie które ich interesują.

Zostaną także nagrane audycje telewizyjne z udziałem żołnierzy nawiązujące do tematyki spotkań z młodzieżą, merytorycznie spójne z koncepcją dzisiejszego spotkania - zostaną zrealizowane także przez telewizję łódź, materiał filmowy z Panem Pasikowskim realizowany będzie w czwartek 3 marca i ma to być jeden z 3 reportaży telewizyjny o żołnierzach AK, których losy powojenne powiązało ze sobą Nasze Miasto

Literatura dotycząca Żołnierza AK Stanisława Pasikowskiego

- 1. Pasikowski Stanisław, Lotny oddział „Nadbużanka”, Łódź 2003.**
- 2. Pasikowska Katarzyna, „Cuda się zdarzają”. Przyczynek do wojennych losów rodziny Pasikowskich.**
- 3. Postać żołnierza Armii Krajowej – wojenne losy Majora Stanisława Pasikowskiego pseudonim „Tygrys” (1939-1945)**
- 4. „WOJNA TO DOBRY CZAS, ABY ZOSTAĆ BOHATEREM”
DZIEJE LOTNEGO ODDZIAŁU ARMII KRAJOWEJ „NADBUŻANKA”**

Lotny Oddział „Nadbużanka” utworzony został na bazie placówki Wola Uhruska Związku Walki Zbrojnej. Placówka ta powstała wiosną 1940 roku, a jej skład osobowy stanowili mieszkańcy Nadbużanki, Woli Uhruskiej, Bytytnia i innych okolicznych wsi. Zgodnie ze strukturą organizacyjną placówka podlegała obwodowi włodawskiemu AK (od 1942r.). Lotny Oddział „Nadbużanka” składał się z ludzi „spalonych”, którzy

uchodząc przed niemiecką obławą 11 grudnia 1943r., wyruszyli w teren. Oddział był pierwszym zgrupowaniem partyzanckim, prowadzącym działania zbrojne na terenie powiatu włodawskiego. Liczył 22 (do 30) żołnierzy, którymi dowodził Ryszard Wiśniewski ps. „Ryś”. Jednostka początkowo została podporządkowana komendantowi obwodu Włodawa, kapitanowi Józefowi Milertowi ps. „Sęp”, później (3 V 1944r.) została wcielona do zgrupowania 7 pp. Legionów kapitana Bolesława Flisiuka ps. „Jarema”, pełniąc służbę w ramach pierwszej kompanii porucznika Ludwika Pałysa ps. „Ludwik”. W tej strukturze organizacyjnej oddział funkcjonował do 30 lipca 1944 r., kiedy to Akcja „Burza” została odwołana, a oddziały Zgrupowania „Jaremy” na polecenie inspektora okręgu lubelskiego złożyły broń w majątku Nowiny, powiat Krasnystaw. Partyzanci grupami lub w pojedynkę rozeszli się do domów. Po raz ostatni żołnierze oddziału spotkali się, odpowiadając na rozkaz Komendanta Głównego Armii Krajowej generała T. „Bora” Komorowskiego, który wzywał partyzantów na pomoc walczącej Warszawie - żołnierze „Jaremy” nie zdołali dotrzeć na miejsce koncentracji na czas, a pozostałe oddziały nie mogąc czekać na tych co nie przybyli w wyznaczonym terminie wyruszyły w kierunku Warszawy.

1 marca 2016 - ZSP nr 10 - ppłk Stanisław Pasikowski

**Pytania zadawane podczas spotkań
Łódzki projekt edukacyjny
„Dziedzictwo Patriotyczne Armii Krajowej”**

I. Wizytówka Żołnierza AK

1. Jak Pan trafił do AK? Jak to wszystko się zaczęło? *Jakie były Pana motywacje do podjęcia działalności konspiracyjnej?*
2. W jakiej strukturze AK, w jakim oddziale AK rozpoczął Pan działalność konspiracyjną? Jaka była dalsza droga? Czy zdawał Pan sobie sprawę w czasie wojny z tego w jakich strukturach organizacyjnych AK Pan się znajdował?
3. Jaką bronią Pan dysponował tym w czasie? Jak byli uzbrojeni koledzy
4. z oddziału?
5. Jak pan ocenia przygotowanie oddziału do działań przeciwko okupantom Niemcom (ewentualnie bolszewikom) konieczność działań możliwość osiągnięcia sukcesu?
6. Główne Pana działania (walki) podczas przynależności do AK? „Stanie z bronią u nogi” a bitwy z Niemcami Wehrmachtom? Dywersja, sabotaż, wywiad wojskowy

II. Życie codzienne w oddziale

1. Opis codziennego dnia w oddziale.
2. Zajęcia z bronią, przygotowanie do walki szkolenia.
3. Odwiedziny domu rodinnego, znajomych, ludności cywilnej.
4. Okresy przebywania poza domem, jak długie, gdzie, w jakich warunkach.
5. Utrzymanie higieny osobistej podczas przebywania w oddziale.
6. Rozrywki Żołnierzy AK, rozmowy o aktualnej sytuacji, najbliższej przyszłości, perspektywach.
7. Kontakty przez miejscową ludność.

III. Przeżycia utrwalone w pamięci - Naj

1. Wydarzenie najlepiej zapamiętane, dlaczego?
2. Największy sukces, dlaczego?
3. Najczarniejszy dzień, zwątpienie, załamanie - powody
4. Jeśli mógłbym zmienić przeszłość...
5. Ocena własnych dokonań.
6. Jakich rad wynikających z doświadczeń czasów II wojny, okupacji niemieckiej podjętej działalności konspiracyjnej mógłby Pan udzielić dzisiejszej młodzieży.

Zdjęcia ze spotkań
8 marca 2016 - XVIII LO w Łodzi
mjr Mirosław Kopa

12 kwietnia 2016 - Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego
mjr Zbysław Raczkiewicz

Wycieczki patriotyczne w 2017 r.

Wykus 2017

Mokra 2017

Wykus 2017

W dniach 24 i 25 maja 2017 r. młodzież z łódzkich szkół ponadgimnazjalnych brała udział w wycieczce patriotycznej w miejsca walk oddziałów Armii Krajowej w czasie II wojny światowej w ramach projektu „Dziedzictwo patriotyczne Armii Krajowej”. Celem wyjazdu było poszerzenie wiedzy uczniów o najnowszych dziejach Polski, złożenie hołdu poległym żołnierzom Armii Krajowej, kształtowanie szacunku młodzieży dla własnego państwa, symboli i tradycji narodowych, rozbudzanie i rozwijanie indywidualnych zainteresowań ucznia oraz rozwijanie aktywnego udziału uczniów w życiu społecznym.

24 maja 2017 r. uczestnicy wyjazdu złożyli hołd majorowi Henrykowi Dobrzańskiemu odwiedzając Szaniec w Anielinie poświęcony pamięci Hubala dowódcy Wydzielonego Oddziału Wojska Polskiego. Następnie młodzież wraz z opiekunami odwiedzili Wąchock: miejsce spoczynku i pomnik poświęcony pamięci pułkownika J. Piwnika „Ponurego” oraz Panteon Pamięci Podziemnego Państwa Polskiego w Opactwie Cystersów. Tego samego dnia udaliśmy się na Wykus, pieszo dochodząc na uroczysko w Górzach Świętokrzyskich, miejsce działań zgrupowania partyzanckiego oddziałów AK Nurta – Ponurego.

W trakcie tego spotkania obecny z nami ppłk AK Tadeusz Barański przybliżył młodzieży warunki życia i działania partyzantów z tego zgrupowania Armii Krajowej. Idea projektu zakłada również stworzenie swoistej więzi pomiędzy żołnierzami AK, a młodzieżą szkół ponadgimnazjalnych, którzy mając kilkanaście lat, odpowiadają wiekiem żołnierzom AK w czasie ich walk w okresie II wojny światowej. Czasy XXI wieku wymagają od nas zupełnie innego wymiaru patriotyzmu, a jednak okazało się, że tak wiele łączy doświadczonego wiekiem żołnierza AK i nastoletnich młodych ludzi uczniów łódzkich szkół ponadgimnazjalnych. Bardzo szybko ppłk Tadeusz Barański w pełnej ekspresji wypowiedzi dotarł do umysłów i serc młodych uczniów. Była to dla uczniów jedyna i niepowtarzalna możliwość spotkania się z historią w wymiarze personalnym. Osobisty kontakt z żołnierzem AK walczącym w okresie II wojny światowej, jego relacja, osobiste wspomnienia, wielkie nadzieje i towarzyszące im emocje to wielka szansa na właściwe zrozumienie wydarzeń i procesów historycznych. Młodzież bardzo szybko i zadając wiele interesujących pytań podjęła otwarty dialog z żywym świadkiem historii. Pytania dotyczyły wielkiej sceny politycznej, ale też codziennych bolączek partyzanta z lasu, relacji z dowódcami, kontaktów z lokalną ludnością, odniesienia do dziewcząt, wiary i śmierci. Tego w podręczniku się nie znajdzie, a nawet włączając literaturę historyczną, uczeń może nie mieć szans na tak osobiste wspomnienia będące efektem chwili. I w tym tkwi wielka siła naszego projektu. Tworząc ideę i realizując projekt mieliśmy i mamy na uwadze realizację wielopłaszczyznowych celów poznawczych i dydaktycznych procesu poznania historii własnego państwa i narodu. Projekt ten to również duża szansa

dla wzbogacenia procesu dydaktycznego każdego nauczyciela historii. Ucząc jej, na co dzień w klasie możemy wpaść w swego rodzaju rutynę i schematyzm działań. Angażując się w realizację projektu nauczyciel zyskuje szansę na wyraźne uatrakcyjnienie procesu dydaktycznego. A ponadto pracując z młodzieżą w projekcie ma możliwość zaproponowania swoim uczniom udział w atrakcyjnej wycieczce. Drugiego dnia wszystkie te działania zostały uzupełnione zajęciami nauczycieli historii i uczniów w salach lekcyjnych Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Bodzentynie, które zostały wzbogacone przybliżeniem historii Bodzentyna i okolic poprzez prelekcję pana Stefana Rachtana wieloletniego dyrektora szkoły w Bodzentynie, będącego skarbnicą wiedzy o historii miasteczka, przewodnika wielu wycieczek i zorganizowanych grup po zabytkach Bodzentyna. Ponadto w drodze powrotnej młodzież zwiedziła Muzeum Martyrologii Wsi Polskiej w Michniowie oraz oddała hołd spoczywającemu na cmentarzu w Piotrkowie Trybunalskim zastępcy Komendanta Głównego Policji Państwowej okresu międzywojennego nadinspektorowi Henrykowi Wardęskiemu. Podsumowując, udział w projekcie stwarza nieocenione możliwości przybliżenia młodzieży pełniejszego obrazu procesu i wydarzeń historycznych oraz co równie ważne pobudzenie wśród kolejnego pokolenia Polaków właściwych postaw patriotycznych.

Informację opracowali:
mgr Tomasz Szamburski
mgr Waldemar Lewkowicz

Wycieczka patriotyczna Mokra 2017

21 września 2017 r. pensjonariusze Domu Pomocy Społecznej „Dom Kombatanta” im. mjr. Eugeniusza Gedymina Kaszyńskiego „Nurta” w Łodzi, wraz z młodzieżą szkolną – z Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 9 w Łodzi oraz z XVIII LO w Łodzi, udali się na integracyjną wycieczkę historyczną do Mokrej, miejsca wygranej przez Polaków bitwy z 1 września 1939 r. To właśnie tam, w tej niewielkiej miejscowości pod Częstochową, odbyły się najbardziej zacięte walki sił zbrojnych Wojska Polskiego podczas II wojny światowej.

Postanowiliśmy połączyć przyjemne z pożytecznym i już po raz drugi, zorganizowaliśmy wycieczkę, która była nie tylko atrakcyjną rozrywką krajoznawczą, ale również posiadała walory historii, dla części seniorów – spotkaniem z przeszłością, powrotem do wojennych wspomnień okresu ciężkich lat okupacji, utraconego dzieciństwa i młodości.

Inicjatorem naszej wyprawy do Mokrej, w celu poznania częstki historii tamtejszych terenów, a jednocześnie naszym przewodnikiem, był ppłk. Armii Krajowej Tadeusz Barański ps. „Tatar”.

W czwartkowy poranek, pomimo niezbyt sprzyjającej pogody, ale za to w doskonałych humorach, wyruszyliśmy na spotkanie z historią i przygodą. Pierwszym miejscem, które odwiedziliśmy był Pomnik Bohaterów Bitwy pod Mokrą, pod którym złożyliśmy kwiaty a pan Tadeusz Barański wygłosił lekcję historii. Następnie zwiedziliśmy niewielkie muzeum poświęcone bitwie: Muzeum Kultury Przeworskiej i Izbę Pamięci Bitwy pod Mokrą, w którym zgromadzone są oryginalne eksponaty z pola bitwy, umundurowanie polskich żołnierzy, uzbrojenie, model pociągu pancernego, wiszące z sufitu modele samolotów, bogate archiwum zdjęć i inne ciekawe pamiątki z tego okresu. Dla zainteresowanych tematem II wojny światowej jest to bardzo ciekawe miejsce, warte zobaczenia. Zwiedziliśmy także pole bitwy i mogły żołnierskie, zapalając symboliczne znicze, upamiętniając tym samym bohaterstwo poległych żołnierzy. Na koniec udaliśmy się do Kłobucka do przytulnej „Restauracji Weneckiej”, gdzie w gościnnej atmosferze zjedliśmy pyszny obiad i po posiłku wyruszyliśmy w drogę powrotną.

Serdecznie dziękujemy nauczycielom historii obydwu szkół: p. Tomaszowi Szamburskiemu p. Waldemarowi Lewkowiczowi za zaangażowanie i pomoc w zorganizowaniu i poprowadzeniu wycieczki, za propagowanie wśród młodych ludzi historii i patriotyzmu oraz wrażliwości na potrzeby osób starszych. Brawo młodzież! A my już planujemy kolejną wspólną wycieczkę...

Renata Borowiak
Joanna Mielczarek - Pizoń

X Festiwal Polskiej Pieśni Patriotycznej - XI 2016 r. i XI Festiwal Polskiej Pieśni Patriotycznej - XI 2017 r.

X Festiwal Polskiej Pieśni Patriotycznej

Dnia 9 XI 2016 r. odbył się X Festiwal Polskiej Pieśni Patriotycznej w Łódzkim Domu Kultury – w dużej sali kinowej obecnych było około 300 uczestników. Udział w spotkaniu wzięło osiem łódzkich szkół ponadgimnazjalnych – pieśni patriotyczne zaprezentowało kilkunastu wykonawców. Po eliminacjach w finale wystąpiło 5 wykonawców w kategorii „zespoły” oraz 9 solistów. W jury zasiedli m.in. członkowie organizacji i stowarzyszeń kombatanckich oraz przedstawiciel Szefa Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych. W kategorii „zespoły” jury przyznało dwa równorzędne trzecie miejsca dla zespołu z Publicznego Gimnazjum nr 34 za pieśń „Rota” oraz zespół z II LO za pieśń „Rozkwitały pąki białych róż”. Drugie miejsce zajął zespół z II LO z pieśnią „Pierwsza kadrowa”. Zwycięzcą został również zespół z II LO, wykonujący piosenkę „Major Ponury”.

W kategorii solistów jury przyznało dwa równorzędne trzecie miejsca dla Julii Kuśmierczyk z Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 19 oraz Zuzanny Bocheńskiej z XXXIII LO. Drugie miejsca zajęły: Aleksandra Kubiak i Zuzanna Chałubińska z II LO. Zwyciężcą w kategorii solistów została Agata Golińska z VIII LO. Ponadto przyznano nagrodę specjalną Przewodniczącego Wojewódzkiej Rady Kombatantów i Osób Represjonowanych dla Sary Organki z II LO oraz dwa wyróżnienia - dla Kariny Podkówki oraz Julii Vogt z XXV LO.

Tomasz Szamburski

XI Festiwal Polskiej Pieśni Patriotycznej

Około stu osób zebrało się w czwartek (9 listopada) w Sali Akademickiego Ośrodka Inicjatyw Artystycznych w Łodzi, by wspólnie wziąć udział w finale XI Festiwalu Pieśni Patriotycznej.

Festiwal to coroczna impreza organizowana przez II Liceum Ogólnokształcące im. Gabriela Narutowicza w Łodzi. Za tegoroczną organizację wydarzenia odpowiedzialny był nauczyciel historii i wiedzy o społeczeństwie, p. Antoni Markiewicz. W tym roku współorganizatorami imprezy byli również: Akademicki Ośrodek Inicjatyw Artystycznych w Łodzi oraz Okręg Łódź Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej. Patronat honorowy nad imprezą objął Wojewoda Łódzki – pan Zbigniew Rau.

W tym roku w imprezie po raz pierwszy, oprócz łódzkich szkół gimnazjalnych oraz gimnazjalnych, wzięli udział uczniowie łódzkich szkół podstawowych. Poniżej znajduje się pełna lista wykonawców, których mogliśmy usłyszeć podczas imprezy finałowej:

Występy solowe:

- 1. Julia Kuśmierczyk „Dziewczyna z granatem” - ZSP nr. 19**

- 2. Zuzanna Raducka „Ojczyzna” - S.P nr. 205**
- 3. Jakub Łabieńiec „Orlątko” - S.P nr. 7**
- 4. Anna Wilkońska „Dziewczyna z granatem” - Gim nr. 8**
- 5. Natalia Jedlikowska „Tango na głos, orkiestrę i jeszcze jeden głos” - VI LO**
- 6. Aleksandra Kubiak „Pieśń o szczęściu” - II LO**

Występy zespołowe:

- 1. S.P nr. 7 - Idą leśni**
- 2. S.P nr. 65 - Kto nad Wisłą się urodził**
- 3. S.P nr. 34 - Dziś idę walczyć mamo**
- 4. S.P nr. 19 - Dziś idę walczyć mamo**
- 5. II LO - Mury**
- 6. XXV LO - Szary mundur**

Na widowni oprócz uczestników łódzkich szkół zasiedli zaproszeni goście m.in. Członkowie Łódzkiego Związku Żołnierzy Armii Krajowej, Przedstawiciele władz miasta oraz Przedstawiciele Urzędu Wojewody Łódzkiego. Uczestników oceniało jury w składzie:

ppłk Tadeusz Barański – Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej Okręg Łódź
Tadeusz Bratek – SZŻ Armii Krajowej Okręg Łódź
Agnieszka Efenberger – Samorząd uczniowski II LO
Dariusz Starucha – śpiewak operowy – tenor

Po trwających dwie i pół godziny występach jury ogłosiło następujący werdykt:

Kategoria zespoły:

I miejsce dla Szkoły Podstawowej nr. 34 w Łodzi za utwór „Dziś idę walczyć mamo”;
II miejsce dla Szkoły Podstawowej nr. 7 w Łodzi za utwór „Idą leśni”;
III miejsce dla XXV Liceum Ogólnokształcącego w Łodzi za utwór „Szary mundur”.

Kategoria soliści:

I miejsce (ex aequo) dla Aleksandry Kubiak z II liceum Ogólnokształcącego w Łodzi za utwór „Pieśń o szczęściu” oraz dla Anny Wilkońskiej z Gimnazjum Publicznego nr. 8 w Łodzi za utwór „Dziewczyna z granatem”;

II miejsce dla Natalii Jedlikowskiej z VI Liceum Ogólnokształcącego w Łodzi za „Tango na głos, orkiestrę i jeszcze jeden głos”;

III miejsce dla Julii Kuśnierszczyk z Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr. 19 w Łodzi za utwór „Dziewczyna z granatem”.

Na koniec publiczność zgromadzona na widowni mogła wysłuchać wyjątkowego koncertu w wykonaniu pana Dariusza Stachury – polskiego artysty – tenora.

Antoni Markiewicz

Dziesięć spotkań z Żołnierzami AK ze Środowiska Polska Północno-Wschodnia SZŻ AK: 10 stycznia, 14 lutego, 14 marca, 11 kwietnia, 9 maja, 14 czerwca, 12 września, 10 października, 14 listopada, 12 grudnia 2017 r.

Od stycznia do grudnia 2017 r., z przerwą wakacyjną, raz w miesiącu w godzinach popołudniowych odbywały się w Łódzkim Domu Kultury spotkania Żołnierzy AK z młodzieżą z łódzkich gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych.

Celem spotkań było zwiększenie wiedzy młodzieży o dziejach Armii Krajowej, wskazanie przyczyn podjęcia walki przez Żołnierzy AK, ich losów życiowych, znalezienie podstaw i siły polskiego patriotyzmu. W bezpośredniej rozmowie wspierali uczniów w zrozumieniu dziejów Żołnierzy AK: Ewa Aleksandrowicz, Bożena Paszkiewicz, Ryszard Wilczopolski, Stanisław Szewczuk, Stanisław Pasikowski, Zbysław Raczkiewicz oraz córka Pana Romana Kicińskiego Pani Anna Przyłuska-Stasiak.

Obecna była młodzież dwunastu szkół łącznie około 150 uczniów. Specjalne podziękowania należą się nauczycielom historii przybyłym z młodzieżą a w szczególności osobom pomagającym organizować spotkania: Pani Małgorzacie Goździeckiej, Waldemarowi Lewkowiczowi, Jadwidze Szamburskie, Iwonie Pardel.

Uroczyste obchody Narodowego Święta Niepodległości w 2016 r. i w 2017 r. w ZSP nr 9

Dnia 10 listopada 2016 r. odbyło się Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 9 w Łodzi spotkanie Żołnierzami AK mjr Zbyszkiem Raczkiewiczem, podpułkownikiem Stanisławem Pasikowskim, Mjr Mirosławem Kopą, zmarłego mjr Kicińskiego reprezentowała jego córka dr Anna Przyłuska-Stasiak. Spotkanie prowadził nauczyciel ZSP 9 mgr Tomasz Szamburski. Rozpoczęto od wysłuchania hymnu Polski a następnie okolicznościowego referatu wygłoszonego przez radiowęzeł - dotyczącego sytuacji na ziemiach polskich w listopadzie 1918 roku i działań Polaków podjętych w celu odzyskania przez Polskę niepodległości. Następnie zebrani uczniowie klas pierwszych wysłuchali relacji o dziejach życiowych Żołnierzy AK, poznali informacje o codziennym trudzie czasu okupacji, stoczonych walkach, najtrudniejszych sytuacjach. Młodzież zadawała pytania, żywio interesując się dziejami naszej Ojczyzny.

Dnia 10 listopada 2017 r. w przeddzień Narodowego Święta Niepodległości w ZSP 9 w Łodzi Żołnierze Armii Krajowej, nauczyciele, uczniowie klas pierwszych świętowali odzyskanie przez Polskę niepodległości 11 listopada 1918 r. Podpułkownik Stanisław Pasikowski, podpułkownik Tadeusz Barański, major Tadeusz Bratek wspominali trudny czas okupacji niemieckiej podczas II wojny światowej, by młodzież lepiej poznała fakty dotyczące wojny i doceniła jak istotną wartością jest Niepodległa Polska. Eksterminacja Narodu Polskiego przez hitlerowców i prześladowania patriotów przez komunistyczne władze w Polsce Ludowej ukazywały jak trudne były losy Polaków, gdy decydowały o Nas wrogie, totalitarne reżimy. Młodzież niezwykle emocjonalnie reagowała na przekaz historyczny, zadawała pytania, interesując się losami życiowymi Żołnierzy, udowadniając niezwykłe zainteresowanie dziejami Polski.

Uroczyste obchody Narodowego Święta Niepodległości w 2016 r. w ZSP nr 9

Uroczyste obchody Narodowego Święta Niepodległości w 2017 r. w ZSP nr 9

Inauguracja VI edycji projektu 10 października 2017 r. w Łódzkim Domu Kultury

Spotkanie swoja obecnością zaszczycili Żołnierze AK: Pani Bożena Paszkiewicz, Pani Ewa Aleksandrowicz, Podpułkownik Stanisław Pasikowski, Major Władysław Pajdowski oraz córka Żołnierza AK Majora Romana Kicińskiego dr Anna Stańczyk – Przyłuska.

Obecni byli nauczyciele oraz młodzież ze szkół liderów projektu

- XII Liceum Ogólnokształcące, Wioleta Piekarska
 - XVIII Liceum Ogólnokształcące Waldemar Lewkowicz
 - XXXII Liceum Ogólnokształcące, Małgorzata Goździcka
 - XXXIII Liceum Ogólnokształcące, Małgorzata Niewiadomska
 - Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 9 Tomasz Szamburski
 - Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 10 Jadwiga Szamburska
 - Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Łodzi Iwona Pardel
 - Zespół Szkół Samochodowych i Mechatronicznych w Łodzi Anna Grabska
- II Liceum Ogólnokształcące w Łodzi reprezentował mgr Antoni Markiewicz.

Koordynator mgr Tomasz Szamburski przedstawił plan działań edukacyjnych w VI edycji projektu W roku szkolnym 2017/2018 realizowane będą następujące działania:

- Konkurs wiedzy o Armii Krajowej od stycznia do maja 2018 r.,
- Wyjazd młodzieży z łódzkich szkół w miejsca walk bitwy nad Bzurą z września 1939 r.,
- Co miesiąc poczynając od października 2017 do czerwca 2018 r. w Łódzkim Domu Kultury zorganizowane zostaną spotkania z żołnierzami AK, przeznaczone dla młodzieży z wszystkich łódzkich szkół. Tematyka spotkań została określona problemowo by skłonić do pytań, dyskusji, refleksji,
- W czerwcu 2018 r. zaplanowano seminarium projektu Dziedzictwo Patriotyczne AK zorganizowane we współpracy z Instytutem Historii Uniwersytetu Łódzkiego i Archiwum Państwowym w Łodzi.

Następnie odbyło się spotkanie z żołnierzami AK podpułkownikiem Stanisławem Pasikowskim, majorem Władysławem Pajdowskim i córką zmarłego niedawno żołnierza AK Pana Romana Kicińskiego Panią Anną Stańczyk – Przyłuską.

Żołnierze przedstawili swoje losy wojenne i informację o prześladowaniach z czasów początków Polski Ludowej, wyświetcono fragmenty filmu o Romanie Kicińskim a Paną Anną Stańczyk – Przyłuska przedstawiła losy życiowe swojego Taty. Ich wypowiedzi stały się podstawą do zadawania pytań przez uczniów. Młodzież pytała o prześladowania hitlerowskie wobec Polaków, o to jak mówcy dostali się do Armii Krajowej, o patriotyczne wychowanie w rodzinach polskich w czasie II Rzeczypospolitej, o losy powojenne – Jak żołnierzom udało się odnaleźć w socjalistycznej rzeczywistości?

Na zakończenie spotkania koordynator projektu poprosił żołnierzy o odpowiedź na pytanie: Jakiej rady życiowej mogą udzielić współczesnej młodzieży biorąc pod uwagę doświadczenia czasów II wojny światowej i okresu stalinowskiego w Polsce Ludowej?

Spotkanie w XXV LO 4 XII 2017 r.

Dnia 4 grudnia 2017 r. na terenie XXV Liceum Ogólnokształcącego im. Stefana Żeromskiego w Łodzi odbyło się spotkanie poświęcone postaci kaprala Tadeusza Jencza „Allana”, dowódcy 3 „koneckiego” plutonu II Zgrupowania Zgrupowań Partyzanckich AK „Ponury”, kawalera Krzyża Walecznych oraz pośmiertnie Krzyża Srebrnego Orderu Virtuti Militari. Zostało ono zorganizowane przez nauczycielkę języka polskiego, panią Sławomirę Wójcik i pana Marcin Budynka, nauczyciela historii. Życzliwego wsparcia ich inicjatywie udzieliła pani wicedyrektor Bogumiła Ziółkowska-Pawlak.

Gości mi uczniów i pedagogów byli: ppłk Tadeusz Barański „Tatar” - żołnierz II Zgrupowania Zgrupowań Partyzanckich AK "Ponury", mjr Tadeusz Bratek „Orliński” – Prezes Środowiska „Jodła” Okręgu Łódź Światowego Związku Żołnierzy AK, pan Ryszard Patzer – członek Zarządu Środowiska Świętokrzyskich Zgrupowań Partyzanckich AK „Ponury” – „Nurt”, pan Tomasz Szamburski - członek Zarządu Okręgu Łódź Światowego Związku Żołnierzy AK, koordynator projektu edukacyjnego „Dziedzictwo Patriotyczne Armii Krajowej”.

Tematyka spotkania została wybrana świadomie, gdyż Tadeusz Jencz był uczniem III Państwowego Gimnazjum i Liceum im. Stefana Żeromskiego w Łodzi, którego tradycje kontynuuje XXV LO. Edukację przerwała mu wojna. Wraz z rodziną przeniósł się do Końskich, gdzie w 1942 r. wstąpił do Armii Krajowej. Początkowo działał w samym mieście a później świętokrzyskich lasach. Wkrótce stanął na czele oddziału stanowiącego część zgrupowania dowodzonego przez por. cc Jana Piwnika „Ponurego”. Poległ w starciu z patrolem niemieckim w Rogowie koło Końskich 7 lutego 1943 r., mając zaledwie 19 lat.

Osoba prelegenta – ppłk. Tadeusza Barańskiego, również nie była przypadkowa. Służył on pod komendą kpr. Tadeusza Jencza, zaś jednym z celów jego wizyty w szkole było utrwalenie pamięci o dawnym dowódcy, koledze, towarzyszem broni. Uczniowie z zainteresowaniem wysłuchali wspomnień pułkownika. Twarze wielu dziewcząt i chłopców wyrażały niekłamane emocje. Ta żywa lekcja historii zapewne na długo zapadnie im w pamięci.

Spotkanie zamknęło wystąpienie pana Tomasza Szamburskiego, który zapoznał zebranych z projektem edukacyjnym „Dziedzictwo Patriotyczne Armii Krajowej”, zachęcając do włączenia się w jego realizację. Na zakończenie młodzież podziękowała gościom za przybycie wręczając im drobne upominki.

Krótką relację z tego wydarzenia, przygotowana przez redaktora Jacka Tokarczyka, wyemitowana została w „Łódzkich Wiadomościach Dnia”.

Marcin Budynek nauczyciel w XXV LO

Tadeusz Jencz

Pseudonim: „Ksiądz”, „Allan”.

Stopień wojskowy: starszy strzelec, kapral.

Pluton 201 Placówki Końskie, Obwód Końskie.

Oddział Dywersji Bojowej (Kedyw) Obwodu Końskie.

Oddział partyzancki Tadeusza Jencza „Allan”.

II Zgrupowanie Zgrupowań Partyzanckich „Ponury”.

V edycja łódzkiego projektu Dziedzictwo Patriotyczne AK (2016-2017)

Opis projektu „Dziedzictwo Patriotyczne Armii Krajowej”	18-19
Pięć spotkań w Muzeum Kinematografii.....	20-26
Trzy lekcje wzorcowe z Żołnierzami AK i młodzieżą łódzkich szkół	27-32
Wycieczki patriotyczne	
Wykus 2017.....	33-35
Mokra 2017.....	36-37
X i XI Festiwal Polskiej Pieśni Patriotycznej.....	38-39
Dziesięć spotkań z Żołnierzami AK ze Środowiska Polska Płn-Wsch.....	40-42
Uroczyste obchody Narodowego Święta Niepodległości w ZSP nr 9.....	42-44
Inauguracja VI edycji projektu 10 października 2017 r.....	45-46
Spotkanie w XXV LO 4 XII 2017 r.	47-48